

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling Tidaholms kommun **2020**

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

I Tidaholms kommun ska alla verksamheter arbeta för att nå de globala målen.

1. INGEN FATTIGDOM

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Den lokala nivån av beslutsfattande är viktig eftersom den är närmast invånarna och därmed kan ha stor påverkan på deras liv, såväl i Sverige som i andra länder. Kommunernas ansvar för det sociala stödet och omsorgen innebär att de som lever i den största ekonomiska utsattheten kan få hjälp att ta sig ur den. För att nå målet krävs koordinerade, långsiktiga och mångfacetterade insatser på lokal och regional nivå. Kommuner, men också regioner, kan bäst identifiera vilka människor, inte minst barn, som lever i fattigdom och satsa resurser som hjälper dem att ta sig ur den. Samverkan med civilsamhället är en viktig del i det arbetet.

Exempel från Tidaholm

Stöd på väg mot egen försörjning

För personer som saknar egen försörjning kan kommunen stötta med ekonomiskt bistånd. Under 2020 har social- och omvårdnadsnämnden stöttat 257 hushåll med försörjningsstöd, vilket är färre än föregående år. Individ- och familjeomsorgen och arbetsmarknadsenheten har tillsammans arbetat för att möjliggöra för vuxna i dessa hushåll att få en egen försörjning och ett arbete. Under året har arton individer haft en extratjänst i kommunens regi. Kommunen har alltid som mål att de som lever i den största ekonomiska utsattheten inte bara ska få hjälp för dagen utan stöd som på längre sikt gör att de kommer ur den ekonomiskt utsatta situationen.

Skolmat även vid undervisning på distans

En näringsriktig skollunch ger elever ökad energi, koncentration och inläring. Under pandemin undervisas många elever i årskurs 7–9 samt i gymnasiet på distans och skolmatsalen är endast tillgänglig för de elever som undervisas i skolans lokaler. Under pandemin erbjuds därför alla elever som är folkbokförda i Tidaholm att hämta ut en lunchlåda. Det finns fyra olika utlämningsställen i kommunen och eleverna förbokar sin lunchlåda per e-post till barn- och utbildningsförvaltningen.

2. INGEN HUNGER

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommuners och regioners ansvar för utbildning, vård och omsorg innefattar ansvaret för vissa måltider. Att land- och vattenresurserna förvaltas väl bidrar också till mål 2. Genom att arbeta för bättre vattenkvalitet, bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och hälsosam och näringsriktig kost inom skola, vård och omsorg bidrar kommuner och regioner till att uppfylla mål 2 i Sverige. Måltidsverksamheten bidrar både till gemenskap och mindre risk för undernäring bland äldre. Kommunernas kontrollansvar för livsmedelshanteringen innebär också att matens kvalitet säkras. Livsmedelsområdet är till stor del reglerat på EU-nivå, men även svenska lagar som till exempel skollagen och livsmedelslagen styr arbetet. Regionala livsmedelsstrategier och arbete med landsbygdsutveckling är andra delar i det lokala och regionala arbetet för att trygga livsmedelsförsörjningen och främja ett hållbart jordbruk.

Exempel från Tidaholm

Måltidsupplevelse för att undvika undernäring

Måltider är en viktig del av omsorgen för de äldre som bor på särskilda boenden. Ett gott närings-tillstånd ökar livskvaliteten och förbygger även sjukdomar. Det är viktigt att måltiden och måltidsupplevelsen är positiv. Undernäring som drabbar äldre kan få allvarliga konsekvenser om det inte upptäcks i tid och orsaka ett personligt lidande för den drabbade. Tidaholms kommun erbjuder äldre specialkost då det behövs för att undvika undernäring.

Matsvinn ska mätas

Matsvinn har en stor påverkan på miljön. Barn- och utbildningsnämnden har därför ambitionen att mäta matsvinnet som skolmaten genererar två gånger per läsår. Genom att mäta matsvinn med Livsmedelsverkets modell kan förvaltningen kartlägga var i processen matsvinnet uppstår och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska matsvinnet. Under 2020 har det dessvärre inte varit möjligt att genomföra någon mätning på grund av pandemin.

3. GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommuner och regioner ansvarar för merparten av de välfärdstjänster som har stor påverkan på befolkningens hälsa genom livet. Det handlar om hur skolan och den sociala omsorgen fungerar. Om hur bostads- och samhällsplaneringen bedrivs. Eller i vilken mån det finns kultur- och fritidsaktiviteter för alla, oavsett kön, bakgrund eller socioekonomisk situation. Beroende på hur verksamheterna bedrivs, kan de vara hälsofrämjande eller förebyggande i sig. Dessutom har hälso- och sjukvården en särskild roll som direkt påverkar hälsa och överlevnad. Utöver att flera lagar slår fast ansvar att bidra till medborgarnas hälsa, har en god och jämlik hälsa en positiv effekt på verksamheternas kvalitet och kärnuppdrag.

Exempel från Tidaholm

LSS fritid - stöd till en meningsfull fritid

För personer som bor på särskilda boenden för funktionsnedsatta finns LSS Fritid som en resurs. Verksamheten vänder sig till individer i alla åldrar och arbetar för att motverka isolering och stötta individerna i att bli mer delaktiga i samhällslivet. LSS Fritid är en uppskattad mötesplats som leder till ett ökat välbefinnande i vardagen. Under 2020 har det varit en utmaning att bedriva en god verksamhet då människor har uppmanats att undvika sociala kontakter på grund av pandemin.

Villan - en mötesplats för äldre

Den centralt placerade Villan i Tidaholm välkomnar äldre personer för social samvaro och gemenskap. På plats finns personal från social- och omvårdnadsförvaltningen som hjälper till och stöttar föreningsaktiva äldre att utöva sin verksamhet. Förvaltningen erbjuder också enskilda samtal och gruppsamtal för anhöriga. Att motverka social isolering är ett viktigt uppdrag för kommunen, i förhållande till både yngre eller äldre invånare. Pandemin har lett till svårigheter att erbjuda fritidsaktiviteter då människor har avrått från att samlas i större grupper. Med vissa anpassningar har kommunen dock kunnat erbjuda aktiviteter i delvis annan omfattning under hela året.

Lekplatser som uppmuntrar till lek och fysisk aktivitet

Samhällsbyggnadsnämnden har under 2020 antagit en ny riktlinje för skötsel och planering av kommunala lekplatser. Riktlinjen kompletteras av en rapport som beskriver kommunens befintliga lekplatser. Avsikten är att dokumenten ska fungera som ett underlag för att säkerställa att kommunens lekplatser håller en hög standard och kvalitet samt har ett stort lekvärde i framtiden, där samtliga lekplatser utformas på så sätt att de uppmuntrar till lek och fysisk aktivitet. Detta ger nämnden ett övergripande verktyg för att påverka miljöer i kommunen så att de ger barn och ungdomar bra förutsättningar att nå god hälsa och välbefinnande på sina villkor.

Idrottsskola aktiverar och inspirerar barn till rörelse

Sedan ett antal år arrangerar Tidaholms kommun en idrottsskola för barn under en sommarvecka. Under sommaren 2020 fattades beslutet att inte samla en större grupp barn under en vecka med anledning av covid-19-pandemin. Istället arrangerade kultur- och fritidsnämnden Sommararena Bruksvillaparken med stöd av Folkhälsorådet. Arrangemanget pågick under hela sommaren och innehöll många olika prova-på-aktiviteter med feriepraktikanter som ledare.

4. GOD UTBILDNING TILL ALLA

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna ansvarar för stora delar av utbildningssystemet. Såväl förskola som grundskola, gymnasium och delar av vuxenutbildningen finansieras med kommunala skattemedel och drivs med både kommunala och fristående huvudmän. Som utbildningsanordnare gäller det att vara uppdaterad på de lokala arbetsmarknadsbehoven så att rätt kompetenser utbildas. Regionerna har bland annat ansvar för mödrahälsovård, barnhälsovård och stöd i föräldraskapet, insatser som också har betydelse för hur barn klarar sina studier. Att klara skolan har i sin tur stor betydelse för hälsan, även i vuxen ålder.

Exempel från Tidaholm

Kollegialt lärande för en bättre skola och undervisning

Under året har rektorer och pedagoger i kommunens förskolor och skolor arbetat med att utveckla det kollegiala lärandet som arbetsform och metod. Syftet med att stärka det kollegialt lärande är att pedagoger ska utvecklas i sin profession genom att lära av varandra och tillsammans, och på så vis stärka sina förutsättningar att förbättra skolan och undervisningen för alla barn och elever. Lärarkollegor i förskolor och skolor undersöker tillsammans samband mellan undervisning och elevers lärande. Samarbetet genomsyras av systematik, dokumentation, analys och granskning för att hitta lösningar på problem. Utvecklingsarbetet sker med stöd av sakkunnig Erik Andersson, filosofie doktor och docent i pedagogik.

5. JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Jämställdhet är en del av det kommunala uppdraget. Det innebär att kommuner och regioner ska ge kvinnor och män, flickor och pojkar, en likvärdig service och främja en jämställd samhällsutveckling. Det är en fråga om mänskliga rättigheter, men det handlar också om kvalitet och effektivitet. Det kräver att verksamheter planeras utifrån både kvinnors och mäns, flickors och pojkars behov och att resurser fördelas likvärdigt mellan könen. Personal inom skola, vård och omsorg behöver bemöta kvinnor och män, flickor och pojkar utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön. Kommuner och regioner har också ett särskilt ansvar att motverka alla former av våld mot kvinnor och flickor. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommuner och regioner ett särskilt stort ansvar för kvinnors arbetsvillkor.

Exempel från Tidaholm

En strategi för en jämställd skola

Enligt skollagen ska alla elever ges lika möjligheter att lyckas i skolan oavsett könstillhörighet. Under ett flertal år har dock skillnaden mellan flickors och pojkars kunskapsresultat ökat i Tidaholms kommun liksom i riket. Pojkar har betydligt lägre kunskapsresultat och meritvärde jämfört med flickor. För att motverka en sådan fortsatt trend har barn- och utbildningsförvaltningen inlett ett systematiskt arbete. Flickors och pojkars kunskapsresultat analyseras och granskas kritiskt för att hitta orsaker till skillnader och identifiera åtgärder. Utmaningen ligger i att lyckas minska skillnaden i resultat mellan flickor och pojkar utan att sänka resultaten bland flickor eller höja upplevelsen av stress hos pojkar. Elevers delaktighet och inflytande är en viktig del i detta arbete.

Arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld

Ett av Sveriges jämställdhetspolitiska mål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. På lokal nivå samordnas arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld i ett nätverk med representanter från skola, socialtjänst, omsorg, folkhälsa, arbetsmarknadsenhet, hälso- och sjukvård, frivård med flera. Genom nätverket har flera kommunövergripande utbildningsinsatser ägt rum. Rutiner för att upptäcka när invånare och medarbetare är utsatta för våld tas fram och verksamhets-specifika behov ses över. För att långsiktigt förebygga att våld inträffar sker också tidigt våldpreventivt arbete. Detta utförs till exempel i förskolan genom insatser som ökar kunskapen kring normkritiskt arbete och kroppslig integritet.

Feriepraktik - en möjlighet att öka intresset för kvinnodominerade yrken

Sedan många år erbjuder kommunen feriepraktik till samtliga ungdomar i vissa åldrar. Feriepraktiken innebär en form av sommarjobb inom den kommunala verksamheten. För många ungdomar blir detta en första erfarenhet av arbetslivet. Många kommunala verksamheter är kvinnodominerade, andra är mansdominerade. En förhoppning från kommunens sida är att feriepraktiken ska väcka ungdomars intresse för yrken som de annars inte hade övervägt att välja, för att på lång sikt utveckla verksamheterna till arbetsplatser där medarbetarnas kön och bakgrund speglar mångfalden i samhället.

6. RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna har ansvar för tillgången till dricksvatten och avlopp. Såväl skyddet av vattnet som dricksvattnets kvalitet och hur avloppsvattnet ska renas är reglerat på EU-nivå, men styrs också av flera svenska lagar som till exempel miljöbalken och lagen om allmänna vattentjänster. Trots en god tillgång till vatten och avlopp finns det behov av att förbättra vattenkvaliteten samt minska föroreningar och övergödning i många svenska sjöar och vattendrag. Kommunerna är ansvariga för att genomföra flertalet av de åtgärder som krävs för att förbättra vattenkvaliteten både i rollen som VA-producent och som granskande myndighet. Kommuner arbetar också för att förebygga problem med vattenbrist och sinande brunnar, vilket perioder av låga grundvattennivåer kan leda till.

Exempel från Tidaholm

Förbättrad vattenrening minskar utsläpp av kväve

För att säkerställa en hållbar förvaltning av vatten är det viktigt att minska förekomsten av skadliga ämnen i avloppsvattnet innan det återlämnas till naturen. Växtnäringsämnen som fosfor och kväve leder till övergödning och algbloomning. Enligt branschorganisationen Svenskt vatten varierar andelen kväve som renas från avloppsvattnet på olika platser i landet, från 40–80 procent. För att säkerställa att utsläppen av renat avloppsvatten innehåller så låga halter av kväve som möjligt arbetar kommunen med att förbättra reningen av kväve i kommunens centrala reningsverk.

De globala målen innefattar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomiska, sociala och miljömässiga.

7. HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommuner och regioner är stora energianvändare men också stora energiproducenter. Som sådan kan man arbeta aktivt med att i upphandlingar ställa krav och i den egna produktionen se till att följa utvecklingen och använda den senaste tekniken. En omställning av energisystemet pågår genom fortsatt utbyggnad av förnybar energi och utfasning av fossila bränslen inom både elproduktion och fjärrvärme. Energisystemen och elnäten står inför nya utmaningar med varierande energiproduktion från vind och sol och ny efterfrågan på el från transporter, datacentra, industri och samhällsbyggande. Kommuner och regioner använder drygt 20 TWh energi, eller knappt fem procent av Sveriges energianvändning i sina verksamhetslokaler och allmännyttiga bostäder. Det finns en långsiktig positiv trend för energieffektivisering, samtidigt som mer kan göras i både befintliga och nya byggnader.

Exempel från Tidaholm

99 procent fossilfri el och värme

Tidaholms Energi AB (Teab) är kommunens redskap för att bedriva produktion och försäljning av el och fjärrvärme. Enligt ägardirektiven ska Tidaholms kommunala bolag bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor. De senaste åren har Teab arbetat målmedvetet med att ställa om till en hållbar produktionen av el och värme. En sammanställning av produktionen under år 2020 visar att 99 procent av den fjärrvärme och el som bolaget producerar är fossilfri/förnyelsebar.

	Total produktion	Fossilfritt / förnyelsebart	Andel fossilfritt / förnyelsebart
Fjärrvärme	56 910 000 kWh	56 340 900 kWh	99%
El	10 230 000 kWh	10 127 000 kWh	99%

Utbyggnad av solenergi

Sedan tidigare producerar Tidaholms Bostads AB (Tbab) solenergi på en av de fastigheter som bolaget äger. Under 2020 påbörjades byggnation av en större solcellsanläggning som kommer att stå färdig i mars 2021.

Energibesparingar i kommunens bostadsbestånd

Tidaholms Bostads AB är kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Bolaget äger och förvaltar omkring 300 lägenheter samt lokaler, garage och bilplatser i anslutning till bostadsfastigheterna. Koncernen Tidaholms Energi AB och Tidaholms Bostads AB stödjer Allmännyttans klimatinitiativ, ett gemensamt uppdrag för att minska utsläppen av växthusgaser. Genom målmedvetet arbete under 2020 har bostadsbolaget skapat stora energibesparingar vad gäller förbrukning av värme, el och vatten i bolagets fastigheter. Energiförbrukningen har i vissa fastigheter minskat med upp till 54 procent.

Skogsbruk som bidrar till en hållbar energiproduktion

Under året har Tidaholms kommun genomfört ett antal skötselåtgärder i de skogsområden som kommunen äger. En prioritering har varit att arbeta med skogen på ett hållbart sätt, bland annat för att bidra till en hållbar energiproduktion. Stora skogsarealer i landet har påverkats av granbarkborreangrepp, vilket kräver extraordinära insatser. Kommunen har med kort varsel utfört avverkning av skog med syfte att begränsa utbredningen av de skador som orsakas vid angrepp av granbarkborre. Arbetet har planerats och utförts i syfte att maximera andelen kol som binds i marken, samt för att gynna hållbara energislag. Under året har kommunen arbetat med att återföra så stor del som möjligt av grot (ris) till flis för eldnings. Vidare strävar kommunen efter att maximera nyttjandet av rena träprodukter i syfte att exempelvis få fram byggmaterial i trä och på så sätt tränga undan icke förnybara byggmaterial.

8. ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommuner och regioner stödjer utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden. Detta kan ske exempelvis i samverkan med Arbetsförmedlingen, näringslivet och den sociala ekonomin. Kommunerna ansvarar även för kommunal vuxenutbildning (komvux) som bidrar till att människor kan utbilda sig och hitta arbete. Kommuner är också markägare, markförsäljare, planerare, tillståndsgivare och kontrollmyndighet inom många områden som berör flertalet företag. Genom att sköta sina uppdrag objektivt, rättssäkert och professionellt skapar man bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa.

Exempel från Tidaholm

Sysselsättning för de som står långt från arbetsmarknaden

Individer som aldrig har haft ett arbete eller som inte har haft ett arbete på lång tid har ibland behov av extra stöd. Detta kan arbetsmarknadsenheten erbjuda genom coaching, stöttning, praktik och andra aktiviteter. Genom att erbjuda sådana insatser ökar möjligheten för vuxna invånare att få ett arbete och öka sin självständighet.

Genom de globala målen för hållbar utveckling kan arbetet uppnås – i alla länder, för alla människor.

9. HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommuner och regioner är stora investerare i infrastruktur. System för vatten och avlopp och kollektivtrafik är några exempel. Genom upphandling kan utvecklingen styras mot innovation av exempelvis renare och smartare teknik. Genom rätt agerande kan utvecklingen styras mot en mer hållbar riktning. Kommunernas ansvar för viss tillsyn av olika verksamheter kan också bidra till en hållbar utveckling av såväl näringsliv som offentligt finansierade verksamheter. Möjligheten till samverkan med universiteten i olika sammanhang innebär också att ny kunskap kan bidra till innovationer.

Exempel från Tidaholm

Fossilfri fordonspark

Under åren har koncernen Tidaholms Energi AB minskat de fossila utsläppen från bolagens fordon med 99,9 procent. Minskningen har uppnåtts genom att ställa om hela fordonsparken till fordon som drivs av el och HVO, ett förnyelsebart bränsle som bland annat tillverkas av restprodukter från livsmedelsindustrin.

Fler laddstolpar för eldrivna fordon

Under 2020 har Tidaholms Energi AB monterat ytterligare fem laddstolpar i kommunen. Laddstolparna kan användas av såväl företag som privatpersoner med hjälp av betaltjänsten Park & Charge.

10. MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna har genom sitt ansvar för skola, omsorg och socialt stöd goda möjligheter att motverka ojämlikhet mellan olika individer och grupper av både barn och vuxna. Fullföljande av grundläggande utbildning är en av flera viktiga faktorer för minskad ojämlikhet. Det kommunala utjämningsystemet är tänkt att ge likvärdiga förutsättningar för välfärd oavsett var i landet vi befinner oss. Trots detta finns det utmaningar i att erbjuda en likvärdig offentlig service i kommunerna och regionerna på grund av varierande befolkningssammansättning och andra förutsättningar. Bostads- och samhällsplanering samt kultur och fritidsaktiviteter är andra viktiga områden i arbetet för att motverka ojämlikhet.

Exempel från Tidaholm

En likvärdig skola i Tidaholms kommun

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig skola handlar om lika tillgång till utbildning, lika kvalitet på utbildning och att skolan ska kompensera för elevers olika förutsättningar. Alla elever ska ges möjlighet till goda studieresultat oavsett social bakgrund och vilken skola man går i. Huvudmannen och skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar. För att fördela resurser utifrån ett likvärdighetsperspektiv krävs kvalitetssäkrade beslutsunderlag som skapas genom uppföljning och analys av påverkansfaktorer för likvärdighet i alla kommunens förskolor och skolor. Under 2020 har barn- och utbildningsförvaltningen inlett ett arbete med att ta fram sådana beslutsunderlag. Detta är ett långsiktigt och omfattande systematiskt kvalitetsarbete för en mer likvärdig utbildning.

Stöd och service till alla familjer

Ojämliga socioekonomiska levnadsvillkor medför att förhållanden så som fysisk och psykisk hälsa, socialt och emotionellt stöd i vardagen samt delaktighet i samhället är ojämnt fördelad bland befolkningen. Familjecentralen är en verksamhet som bidrar till att minska negativa effekter av ojämlikhet genom att främja familjers välmående på olika sätt. På Familjecentralen samverkar kommunen med BVC och mödravård för att erbjuda alla nya familjer i kommunen en mötesplats som ger stöd, kunskap och delaktighet. Personalen erbjuder stöd i föräldrarollen och lättillgänglig information och kunskap om att bli en familj, både individuellt och genom gruppverksamheter. På Familjecentralen finns även utrymme för lek och social samvaro för barn och föräldrar i gemenskap med andra. Under pandemin har Familjecentralen haft sin verksamhet stängd under perioder, men när vädret tillåtit har aktiviteter genomförts utomhus.

Information om kommunens resurser till de äldre

Ojämliga socioekonomiska levnadsvillkor drabbar även äldre människor. Mer resursstarka invånare kan till exempel ha lättare för att bevaka sina rättigheter och möjligheter när det gäller att ta del av kommunens verksamheter. Tidaholms kommun har därför en rutin som säkerställer att alla äldre kommuninvånare, oavsett levnadsvillkor, nås av kommunens erbjudande om stöd och service. Alla kommuninvånare som fyller 80 erbjuds ett samtal med en medarbetare vid social- och omvårdnadsförvaltningen. År 2020 erbjöds 92 invånare ett sådant samtal. Vid samtalet får individen information om kommunens sociala verksamheter, färdtjänst, hjälpmedel och säkerhetsservice. Individen får även möjlighet att lämna synpunkter på sin egen livssituation i kommunen. I vanliga fall förs dessa samtal vid fysiska möten. Under pandemin har de flesta samtal istället förts via telefon.

11. HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna ansvarar för samhällsplaneringen och planerar för mark- och vattenanvändningen, bostadsförsörjningen samt delar av transportinfrastrukturen och den tekniska försörjningen. I den lokala och regionala planeringen kopplas ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter samman till en långsiktigt hållbar helhet och avvägningar görs gentemot nationella mål och strategier. Kommunerna har också ett ansvar för att i samverkan med region och länsstyrelse ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen och ha mål för bostadsbyggande enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Den byggda miljön har också stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhållning.

Exempel från Tidaholm

Förtätning som stärker tryggheten

Sedan Kungsbroskolan revs har kommunen arbetat för att denna plats i Tidaholm ska bidra till stadskärnans värden på nya sätt. Under året har kommunen tagit fram en ny detaljplan för området. Kommunens ambition är att här utveckla en central stadsdel där skolbyggnader med bevarad äldre karaktär kompletteras med ny bebyggelse. Att förtäta Tidaholms stadskärna på detta sätt ökar den mänskliga aktiviteten och närvaron på platsen samtidigt som ödslighet och barriärer försvinner. Detta kommer sannolikt att bidra till att invånare upplever en ökad trygghet på platsen och i tätorten.

Information om avfall och avlopp

Tidaholms kommun skickar regelbundet ut riktad information om hur avfall och avlopp bör hanteras på bästa sätt. På så sätt vill kommunen göra invånarna medvetna om hur vårt agerande som individer påverkar vår gemensamma miljö och natur, samt hur var och en kan bidra till ett mer hållbart samhälle genom att hantera avfall och avlopp på rätt sätt.

Samverkan för ungdomars möjlighet att utöva motorintresse

Under 2020 har det förekommit spontana motorträffar där ungdomar samlas. Motorträffarna har uppskattats av många deltagare. Samtidigt har andra invånare upplevt störningar i samband med dessa sammankomster. Kommunen har tillsatt en arbetsgrupp för motorburen ungdom som för dialog med ungdomar med motorintresse, ser över förutsättningarna för målgruppen att ha en aktiv och trygg fritid som samtidigt innebär minskade störningar för andra invånare, samt samverkar med olika aktörer i frågan.

12. HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna och regionerna är stora konsumenter och upphandlar varje år varor och tjänster för miljardbelopp. Genom att använda olika upphandlingsinstrument kan regioner och kommuner skapa innovationsdriven utveckling av såväl sina egna som sina leverantörers verksamheter i en hållbar riktning. Kommunerna ansvarar också för stora delar av avfallshanteringen. I Sverige återvinner vi stora delar av avfallet. Att ta tillvara resurser i avfallet genom återvinning och att avgifta kretsloppet genom att samla in farligt avfall är avgörande för att nå de nationella miljökvalitetsmålen och ligger i linje med flera av målen i Agenda 2030, bland annat mål 12. Konsumentrådgivning och energi- och klimatrådgivning är andra tjänster som kommuner erbjuder invånarna.

Exempel från Tidaholm

Policy för hållbara inköp och upphandlingar

Tidaholms kommun upphandlar varje år varor och tjänster för stora belopp. Kommunens policy och riktlinje avseende inköp och upphandling fastslår att kommunen ska fokusera på hållbara inköp. Det innebär att de varor och tjänster som upphandlas samt entreprenader ska bidra till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. I upphandlingar av livsmedel ska miljökrav, djurskyddskrav samt krav rörande antibiotikaanvändning och smittskydd ställas i enlighet med upphandlingsmyndighetens kriteriedokument.

Fria besök på återvinningscentralen

Tidaholms kommun vill att invånarna ska sortera allt sitt avfall inklusive farligt avfall så att det kan återvinnas på bästa sätt i enlighet med avfallstrappan. Kommunen har därför valt att ha en återvinningscentral som under ordinarie öppettider välkomnar kommuninvånare med fritt antal besök. Genom att erbjuda fria besök främjar kommunen att invånarna återvinner sitt avfall istället för att förorena naturen genom dumpning eller eldning.

13. BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna har ett ansvar vid planeringen att ta hänsyn till klimatrisker. Att klimatanpassa den fysiska planeringen innebär både att förebygga och minimera riskerna för naturolyckor. Kommuner arbetar med anpassning genom åtgärder i den fysiska miljön samt strategi- och ledningsarbete. Kommuner och regioner har stora möjligheter och utmaningar att minska sin klimatpåverkan och anpassa sig till ett förändrat klimat. Arbetet för minskad klimatpåverkan i kommuner och regioner sker inom många områden. Det gäller exempelvis infrastrukturplanering och satsningar på kollektivtrafik, cykel, parkeringspolicy och trafikplanering. Att minska energianvändningen i byggnader sparar både pengar och miljö. Kommunernas och regionernas arbete ger stora resultat. Men det finns fortfarande ytterligare skäl att spara. Stora möjligheter finns också inom samhällsplanering och offentlig upphandling och i samspel med näringsliv och invånare.

Exempel från Tidaholm

Klimatlöften

Tidaholms kommun har anslutit sig till Klimat 2030, Västra Götalandsregionens arbete för en fossiloberoende region år 2030. Kommunen har därmed antagit fyra klimatlöften. Tidaholms kommun lovar att:

- Kommunen ställer krav i upphandlingen för transportdelen i nya avtal.
- Kommunen analyserar inköpsens klimatpåverkan och ställer krav i prioriterade upphandlingar.
- Kommunen gör investeringar för energieffektiviseringar.
- Kommunen har ett arbetssätt för en årlig utsläppsminskning, i form av en koldioxidbudget.

Kommunen har inlett arbetet med att omsätta dessa löften i praktiken.

Miljökalkylering för prioritering av åtgärder

Under 2020 har samhällsbyggnadsnämnden låtit utföra en miljökalkylering som ett stöd för kommunens prioritering av åtgärder i arbetet med ekologisk hållbarhet. Samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har beslutat att prioritera fyra åtgärder som enligt miljökalkyleringen har en hög "hållbarhetseffekt" till en låg eller medelhög kostnad. Åtgärderna omfattar arbete med miljöanpassad upphandling, koldioxidbudget, vatten- och avfallsplan, samt ytterligare energieffektiviseringar av kommunens fastigheter.

Minskade utsläpp av växthusgaser kommunens bolag

Koncernen Tidaholms Energi AB består av moderbolaget Tidaholms Energi AB samt dotterbolagen Tidaholms Elnät AB (Teab) och Tidaholms Bostadsbolag AB (Tbab). Koncernen är medlem i Fossilfritt Sverige, som startades på initiativ av regeringen 2015 och som arbetar med att öka takten i klimatomställningen. Preliminära beräkningar visar att koncernens emissionspåverkan (samlade utsläpp av växthusgaser) minskade med cirka 2–5 procent år 2020 jämfört med föregående år. VD Mattias Andersson är bedömer att detta är ett mycket bra resultat.

Återtag av IT-utrustning minskar utsläpp

IT-avdelningen har som målsättning att 100 procent av all it-utrustning ska hanteras på ett miljömässigt och it-säkert sätt. Årets miljöbesparing för återtag av bärbara datorer uppgår till 1 093 kg CO₂e vilket motsvarar energin för att driva 105 kylskåp i ett år. Vid upphandling av bärbara datorer har miljökrav ställts vad gäller produktion, leverans och återtag.

Miljödiplomering

Kultur- och fritidsförvaltningen uppnår efter revision 2020 fortfarande nivån miljödiplom enligt Svensk Miljöbas. Att ha ett hållbart förhållningssätt, alltid ta miljöhänsyn och följa miljölagstiftning är en central del i alla kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Gemensamma åtgärder för att förebygga och minska förvaltningens miljöpåverkan är bland annat att införa en enhetlig avfalls-sortering i hela förvaltningen, göra samlade inköp för att minska mängden transporter och emballage samt minimera användningen av plast och engångsmaterial. All personal vid förvaltningen har genomgått en särskilt miljöutbildning.

14. HAV OCH MARINA RESURSER

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Att bevara och nyttja hav och marina resurser på ett hållbart sätt är frågor som kommuner och regioner arbetat länge med. Vattenrening är ett sådant exempel, där avloppsrening är en viktig del. Kommunerna har också tillsynsansvar när det gäller vattenkvalitet. Flera kommuner har arbetat fram kustzonsplaner för att skydda kust- och havsområden. Det finns kommuner som tillsammans med lokala aktörer anlägger våtmarker som renar vatten, jämnar ut flöden, ökar den biologiska mångfalden och på så sätt bidrar till att nå mål 14.

Exempel från Tidaholm

Skyfallskartering utförd år 2020

Ett område som spås påverkas mycket av klimatförändringarna är extremare väderlek, med exempelvis skyfall. Kommunen har under året genomfört ett kartläggningsarbete över hur skyfall skulle kunna påverka vattenflöden. Att förutse hur skyfall påverkar Tidan och indirekt dess vidare flöde är en del av detta arbete då Tidan utgör en naturlig del i kommunens vattenhantering. Skyfallskarteringen ger en god bild över vilka områden, miljöer och aspekter som kan komma att påverkas negativt vid stora vattenmängder.

Om målen ska fungera måste alla känna till, och arbeta med dem.

15. EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommunerna kan besluta att ett mark- eller vattenområde kan bli naturreservat om det behövs för att bevara biologisk mångfald eller vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Kommunerna och regionerna är också stora markägare och kan i den rollen vidta åtgärder för att återställa våtmarker, stärka ekosystemtjänsterna och motverka minskningen av biologisk mångfald. Kommunerna kan också ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

Exempel från Tidaholm

Urban äng stärker den biologiska mångfalden

I enlighet med ett medborgarförslag skapade samhällsbyggnadsnämnden under våren 2020 en "urban äng". Syftet med ängen är att främja arter och växter som berikar den biologiska mångfalden. En avgränsad yta anlades längs med Tidan och såddes med utvalda fröblandningar, exempelvis ängsblommor. Utöver att bidra till ökad pollinering har miljön även uppskattats av invånarna.

Begränsa spridningen av invasiva arter och växter

Under året intensifierades arbetet med att begränsa spridningen av invasiva arter och växter. Samhällsbyggnadsnämnden antog en riktlinje för arbetet tillsammans med en kartläggning av förekomster på kommunal mark. Arbetet syftar till att sprida kunskap om invasiva arter och växter inom den kommunala verksamheten och få ett verktyg för att hantera problemet. Kommunen har även informerat allmänheten för att öka kunskapen om problematiken och uppmuntra invånarna att hjälpa till med att begränsa spridningen.

Skogsbruk för en rikare biologisk mångfald

Tidaholms kommun är sedan tidigare certifierade via en skogsägarförening. Certifieringen syftar till att säkerställa att kommunen bidrar med ett hållbart skogsbruk genom att till exempel främja lövträd i skogsbestånd som traditionellt domineras av barrträd. I samband med planerade gallringsåtgärder har lövbestånd bevarats med syfte att värna den biologiska mångfalden och därmed en mer hållbar och motståndskraftig skog.

16. FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Det är främst kommunerna och regionerna som möter medborgarna i deras kontakt med samhället. Att kommunernas verksamheter fungerar rättssäkert och motverkar korruption bidrar till att behålla en tilltro till samhällets institutioner. Demokrati och medborgarnas delaktighet är fundament i den kommunala och regionala strukturen.

Exempel från Tidaholm

Trygghetsvandringar

Tidaholms kommun och Polisen samarbetar inom ramen för Tidaholms lokala brottsförebyggande råd. Detta arbete omfattar bland annat trygghetsvandringar i kommunen. Vid dessa tillfällen möter medborgare företrädare för det brottsförebyggande rådet och lämnar synpunkter kring platser och områden som upplevs vara otrygga. Under 2020 genomfördes en digital trygghetsvandring i Ekedalen. Vid vandringen framfördes bland annat förslag om att förbättra trafikmiljön samt stärka tryggheten på mörka platser.

17. GENOMFÖRANDE OCH PARTNERSKAP

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Så här kan kommuner och regioner arbeta med målet:

Kommuner och regioner samverkar trots sin rätt till självbestämmande ofta både sinsemellan men också med näringslivet, akademien, civilsamhället och medborgarna. Krav på samverkan med olika grupper finns också inbyggd i viss lagstiftning. Att betona här är också vikten av flernivåstyrelse, det vill säga att lokal, regional, nationell och internationell nivå samspelar i förverkligandet av politiken. Kommuner och regioner bidrar till måluppfyllelse av de globala målen hemmavid, men också i andra länder genom att de upphandlar varor som är producerade utomlands. Genom att genomföra medvetna upphandlingar kan kommuner och regioner bidra positivt till agendan även utanför landets gränser. Kommuner, och regioner kan också direkt bidra till måluppfyllelse globalt genom bistånds-finansierade kommunala partnerskap. För att klara av välfärdsuppdraget är kommuner och regioner beroende av bred samverkan. beroende av bred samverkan.

Exempel från Tidaholm

Samverkan gav samstämmig kommunikation under covid-19-pandemin

År 2020 har präglats av covid-19-pandemin. Aldrig tidigare har vikten av samstämmig kommunikation och tydlighet från alla nivåer i samhället varit större. Tidaholms kommun har länge varit aktiv i olika nätverk för kommunikation, både inom Skaraborg och Västra Götalands län. Under 2020 har dessa kontakter och nätverk spelat en avgörande roll för att sprida samstämmig information gällande pandemin till våra medborgare. Genom samordning med lokala aktörer som Närhälsan och näringsidkare har kommunen också stöttat andra aktörers kommunikation. Under året har kommunen delat med sig av lyckade kommunikationsinsatser till andra myndigheter och samtidigt fått tillgång till material och inspiration från kollegor runt om i länet och landet. Genom samverkan har kommunen även kunnat förstärka de viktigaste budskapen för att säkerställa att de inte försvinner i den enorma mängd information som funnits kring pandemin.

Stöd för medborgare genom samverkan med andra kommuner

Tidaholm är en del av det tidigare länet Skaraborg. Mellan de femton kommuner som tillsammans utgör Skaraborg sker mycket samverkan. Social- och omvårdnadsnämnden samverkar med flera olika kommuner för att kunna erbjuda medborgare familjerådgivning, familjerättsligt stöd och medling. Även alkohol-, läkemedel- och tobakstillsyn genomförs i samverkan med andra kommuner.

Kommunfullmäktiges målområden och strategiska mål knyter an till FN:s globala mål i Agenda 2030

ATTRAKTIV KOMMUN

MEDBORGAREN I FOKUS

BOENDE

NÄRINGSLIV

LIVSLÅNGT LÄRANDE

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

TIDAHOLMS
KOMMUN